

VÄLFÄRDSBUDGETEN

- Vänsterpartiets förslag till Borås Stads budget 2020

V

Vänsterpartiets budget för Borås Stad 2020

Vänsterpartiet vill bygga ett Borås som är bra för alla, inte bara för några få. I Valfärdsbokslutet för Borås ser vi hur medelinkomsten varierar mellan kommunens olika delar och hur alla delar i livet påverkas: hög inkomst ger hög medelålder, goda skolresultat och högt valdeltagande. Låg inkomst ger det motsatta. Det innebär att resurser måste omfördelas inom vår kommun. Borås behöver en politik för jämlikhet, genom vårt budgetförslag visar vi hur en sådan politik kan genomföras i praktiken, det rymmer allt från nödvändiga förstärkningar av socialtjänsten och skolan till satsningar på äldreomsorg och kultur.

Vänsterpartiet vill se ett Borås med gemensamma lösningar, rättvisa och demokratisk styrning. Ett Borås där jobben är trygga, där kvinnor och män är jämställda och där solidaritet och hållbarhet är drivkraften i samhällsutvecklingen. Vi vill att kommunen tar ansvar för goda arbetsvillkor för sina medarbetare och hög kvalitet för invånarna, därför säger vi nej till vinstdriven välfärd. Under året ska Borås påbörja återtagande av privatiserad verksamhet inom äldreomsorg och funktionshinderverksamheten. Ersättning till privata hemtjänstföretag inom LOV, Lagen om valfrihet, ska inte höjas. Vänsterpartiet vill att LOV fortsättningsvis inte tillämpas i Borås. Under året gör vi en stor satsning på arbetsvillkoren inom äldreomsorgen genom att sex timmars arbetsdag med bibehållen lön införs för alla undersköterskor över 60 år. En satsning för att behålla erfarna medarbetare och minska sjuktalet.

Vänsterpartiet vill se en jämlik skola där barn från olika bakgrunder möts. En sådan skola är inte bara bra för kunskapsresultaten, utan är också helt nödvändig för att skapa ett samhälle som håller ihop. För att vända utvecklingen i skolan krävs det fokus på likvärdighet. Resurserna till skolan ska fördelas kompensatoriskt. Vi satsar extra på elever i behov av särskilt stöd från förskolan till grundskolan och gymnasieskolan. Vänsterpartiet vill avskaffa det obligatoriska skolvalet i grundskolan. I Vänsterpartiets Borås är huvudprincipen att alla barn går i den närmsta skolan och alla skolor är bra skolor med hög kvalitet.

Borås mångfald är en av vår kommuns största tillgångar. För oss är det självklart att alla boråsare, oavsett kön, etnicitet, funktionsvariation, sexuell läggning, könstillhörighet, religion eller ålder ska ha samma rättigheter och möjligheter. Ett samhälle där rasism och homofobi får stå oemotsagd kan aldrig bli ett tryggt samhälle, vi har ett ansvar som kommun att försvara de demokratiska värdena och motverka fördomar. Kunskap om Förintelsen och resor till Auschwitz för elever i årskurs nio är en del i detta arbete. Kommunen har ett stort ansvar att agera mot sexuella trakasserier och sexuellt våld, vi låter ett feministiskt perspektiv genomsyra hela vårt budgetförslag.

Alla människor behöver någonstans att bo. En god bostad ska vara en social rättighet, inte en marknadsvara och beroende av hur mycket pengar du har i plånboken. När nya bostäder planeras ska de bidra till en jämlik och socialt hållbar stad. Hyresrätter ska prioriteras i planarbete och vid markanvisning ska hyresnivån vara en avgörande faktor för vem som får bygga. Framtidens Borås investerar i klimatsmart omställning: vi bygger nya cykelbanor, vi prioriterar kollektivtrafik före biltrafik och vi bygger ut förnyelsebar energi bland annat genom solpaneler på kommunala fastigheter. Vi möter klimatförändringarna genom att minska matens klimatpåverkan och skapar grönytor för biologisk mångfald.

Ekonomiska förutsättningar

För Vänsterpartiet är ett ansvarsfullt förhållningssätt till de ekonomiska förutsättningarna en viktig princip. Ett sådant förhållningssätt innebär att man ser de begränsningar som den ekonomiska konjunkturen och den kommunala ekonomin innebär, men också att man tar hänsyn till de behov som finns i verksamheterna. För Vänsterpartiet är den kommunala välfärden målet och ekonomin är ett verktyg för att uppnå ett gott samhälle för alla Boråsare.

Vänsterpartiets alternativa budgetförslag baseras på förslaget från den styrande Mitt-S-samverkans budget. Vårt budgetförslag innebär samma slutgiltiga resultat som Kommunstyrelsens förslag, men i Vänsterpartiets budget görs andra prioriteringar. Ett jämlikt Borås är en den övergripande målsättningen i vårt förslag.

Vi ser möjligheten till resultatutjämning som ett viktigt verktyg som kommuner kan använda sig av när skatteintäkterna för ett år beräknas understiga det historiska genomsnittet. Därför föreslår också Vänsterpartiet, likt i Kommunstyrelsens förslag, att resultatet för 2020 stärks med medel ur stadens utjämningsreserv, RUR.

Vänsterpartiet ser risker med det besparingskrav om totalt en procent som har ålagts alla nämnder att genomföra under 2019 och 2020. Vi menar att det är viktigt att under budgetåret analysera effekterna av effektiviseringskravet; vad det har inneburit för den kommunala verksamheten, om det har slagit extra hårt mot enskilda nämnder och i vilken utsträckning arbetsmiljön för stadens anställda har påverkats negativt. Därför föreslår Vänsterpartiet att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda besparingskravet och att denna analys vägs in i budgetarbetet inför 2021.

I Vänsterpartiets budgetförslag ligger skattesatsen kvar på samma nivå som tidigare, d v s 21,31 procent, och uppnår därmed samma skatteintäkter som i Kommunstyrelsens budget. För Vänsterpartiet kommer den gemensamma välfärden före sänkta skatter. Vi är beredda att om behov finns föreslå en skattehöjning under mandatperioden, om så behövs för att värna välfärden.

Som ett resultat av högre ambitioner är investeringsbudgeten som Vänsterpartiet föreslår något större, 7 600 tkr, än Kommunstyrelsens. Den totala omslutningen på investeringsbudgeten blir i vårt förslag knappt 659 mnkr.

I tabellen nedan presenteras Vänsterpartiets förslag till kommunbidrag och hur dessa skiljer sig åt från Kommunstyrelsens förslag.

Tabell 1: Vänsterpartiets förslag till kommunbidrag för 2020 (tkr)

	KS förslag	V:s förslag	Skillnad mellan
	kommunbidrag	kommunbidrag	förslagen
Kommunfullmäktige	15 400	15 400	0
Revisorskollegiet	6 000	6 000	0
KS: Stadsledning	126 600	124 100	-2 500
KS: Kommungemensamt	123 050	123 050	0
Valnämnden	1 000	1 000	0
Lokalförsörjningsnämnden	32 350	32 350	0
Service­nämnden	-7 000	-7 000	0
Fritids- och folkhälsonämnden	215 300	215 300	0
FoF: Föreningsbidrag	43 650	43 650	0
Samhällsbyggnadsnämnden	24 450	19 950	-4 500
Tekniska nämnden	152 650	151 650	-1 000
TN: Persontransporter	76 200	76 200	0
Miljö- och konsumentnämnden	27 400	27 400	0
Kulturnämnden	185 400	185 400	500
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	544 400	545 400	1 000
Sociala omsorgsnämnden	689 200	690 200	1 000
Arbetslivsnämnden	237 550	236 550	-1 000
Överförmyndarnämnden	8 850	8 850	0
Förskolenämnden	781 550	782 550	1 000
Grundskolenämnden	1 508 800	1 511 300	2 000
Individ- och familjeomsorgsnämnden	306 600	307 600	1 000
Vård- och äldrenämnden	1 396 400	1 398 900	2 500
Summa	6 495 800	6 495 800	0

Vänsterpartiet finansierar de satsningar som vi genomför genom att säga nej till anslagsökningar under Kommunstyrelsen (stadsledning) för justering av arvoden och semesterinlösen samt en projektledartjänst för Koncerninköp. Vidare avstyrker vi förslaget till höjd LOV-ersättning inom Vård- och äldrenämnden (3 000 tkr) samt minskar ambitionshöjningen för Tekniska nämnden till hälften. Kommunbidraget för Samhällsbyggnadsnämnden och Arbetslivsnämnden minskas med hänvisning till de överskott som nämnderna prognosticeras ha för 2019.

Sammanställning av satsningarna i Vänsterpartiets förslag:

- Arbetstidsförkortning till sex timmars arbetsdag för undersköterskor och vårdbiträden över 60 år inom Vård- och äldreomsorgen (halvårseffekt). För detta tillförs nämnden 5 000 tkr i ökat kommunbidrag och föreslås finansiera ytterligare 1 000 tkr utifrån ram.
- Vård- och äldreomsorgen tillförs vidare 500 tkr för surfplattor till äldre.
- Individ- och familjeomsorgsnämnden tillförs 1 000 tkr för arbetet med den nya boendeprocessen.
- Sociala omsorgsnämnden tillförs 1 000 tkr, där 200 tkr avsätts för att möjliggöra samma personalförmåner för deltagare i daglig verksamhet som för anställda i kommunen och resterande belopp avses att minska nämndens strukturella underskott.
- Förskolenämnden tillförs 1 000 tkr, där 500 tkr avsätts för den mobila öppna förskolan Tittut och 500 tkr förstärker arbetet med barn i behov av särskilt stöd.
- Grundskolenämnden tillförs 2 000 tkr och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden tillförs 1 000 tkr för elever i behov av särskilt stöd.
- Kulturnämnden tillförs 500 tkr för arbetet med *Barnens kulturbuss*.

Sammanställning av satsningarna i investeringsbudgeten i Vänsterpartiets förslag:

- Jämfört med Kommunstyrelsens förslag till investeringsbudget tillför Vänsterpartiet 600 tkr till Kulturnämnden för Mer Öppet-bibliotek i Fristad och Viskafors 2020.
- Vänsterpartiet tillför 5 000 tkr till Grundskolenämnden för en översyn och upprustning av utemiljön i stadens grundskolor.
- Investeringsanslaget för solenergi i Lokalförsörjningsnämndens budget höjs med 2 000 tkr till 5 000 tkr under 2020.
- Vänsterpartiet vill prioritera förstudien om ett nytt vård- och omsorgsboende så att denna färdigställs under första halvåret 2020.

Vänsterpartiet föreslår Kommunfullmäktige besluta:

- att fastställa nämndernas kommunbidrag till vad som framgår av tabell 1
- att uppdraga åt Kommunstyrelsen att utreda effekterna av effektiviseringskravet på en procent och väga in denna analys i budgetarbetet inför 2021

Barn och unga

I förskolan och skolan läggs grunden för ett bra liv. I Borås skolor ska alla barn få en trygg start i livet, där ska man få utvecklas och pröva sina vingar. Alla ska få kunskapen och bildningen som behövs för att förstå sin omvärld och bli en demokratisk samhällsmedborgare. När skolan är klar ska man med tillförsikt kunna möta en arbetsmarknad där man kan det som behövs för att kunna få ett jobb inom det yrke som man har utbildat sig till. Längre byggde vi upp en skola i Sverige som utjämnade möjligheter och livschanser. Idag går utvecklingen däremot åt fel håll. Vänsterpartiet vill vända utvecklingen mot växande klyftor och istället skapa en jämlik och sammanhållen skola där elever med olika bakgrund möts.

I våra skolor ska killar och tjejer behandlas lika och fördomar, rasism och intolerans bekämpas. I tider då främlingsfientlighet, rasism och antidemokratiska krafter visar sig såväl i Sverige som i Europa är det viktigt att på olika sätt arbeta med mänskliga rättigheter. En del i detta arbete är att ha kunskap om Förintelsen och utifrån denna kunskap arbeta vidare med det värdegrundsuppdrag som skolan har. Resorna till Auschwitz för elever i årskurs nio fyller en viktig funktion i detta arbete och ska därför genomföras årligen.

Arbetet för jämlik hälsa måste börja redan bland barnen. Utemiljöer i förskola och skola ska stimulera till lek och rörelse och Vänsterpartiet välkomnar Kommunstyrelsens förslag i investeringsbudgeten för att rusta upp förskolornas utemiljöer. Vänsterpartiet vill dock att detta även görs på grundskolornas skolgårdar, därför tillför vi 5 000 tkr till investeringsbudgeten för upprustning av grundskolornas utemiljöer.

När man blir vuxen ska det inte synas i munnen vilken social bakgrund man har. För att långsiktigt förbättra tandhälsan bland barn och unga i Borås vill Vänsterpartiet att elever i grundskolan ska erbjudas regelbunden fluorsköljning. Detta förslag från Vänsterpartiet bifölls av Kommunfullmäktige i samband med budgetdebatten 2019, liksom samma uppdrag till Förskolenämnden, men saknas nu beskrivet bland uppdragen till Grundskolenämnden. För att man som nyanländ snabbare ska kunna komma in i det svenska samhället vill vi att samhällsintroduktion erbjuds på alla familjecentraler. De öppna förskolorna utgör tillsammans med familjecentralerna viktiga mötesplatser för främjande arbete och föräldraskapsstöd. Den mobila öppna förskolan Tittut ger möjlighet till familjer i hela kommunen, i serviceorterna såväl som i staden att träffas, leka och lära – en möjlighet Vänsterpartiet vill bevara, därför tillför vi Förskolenämnden 500 tkr för detta ändamål.

Barnskötare och förskollärare utför ett av samhällets viktigaste arbeten – de tar hand om våra barn när vi arbetar. För att förskolan i Borås Stad ska hålla högsta kvalitet måste de som arbetar i förskolan ges bättre förutsättningar. Arbetet med att minska barngrupperna och förbättra arbetsmiljön i förskolan måste fortsätta. Vänsterpartiet vill också utreda hur Borås Stad kan kompensera barnskötare och förskollärare för karensavdraget. Fritidshemmet är en viktig verksamhet med egen läroplan som kompletterar skolans arbete för elevers lärande och utveckling. För att fritidshemmen ska klara det pedagogiska uppdraget kan inte elevgrupperna vara för stora och ser en farhåga i att statsbidraget riktat till fritidshem nu upphör. Vänsterpartiet vill att Borås Stad har riksnittet för antal elever per pedagog som riktmärke för fritidshemsverksamheten och ger därför Grundskolenämnden i uppdrag att utreda konsekvenserna av det uteblivna statsbidraget fritidshemssatsningen.

I vårt budgetförslag fokuserar vi på förslag som ökar jämlikheten i skolan. Resurser till förskola och skola behöver fördelas med hänsyn tagen till social bakgrund och elever i behov

av särskilt stöd. Vänsterpartiet ser positivt på att Kommunstyrelsen tillför medel för att stärka stödjande insatser i förskolan och tillför utöver det Kommunstyrelsen föreslår ytterligare 500 tkr till Förskolenämnden, men behovet av stöd upphör inte när barnen slutar förskolan. Vänsterpartiet tillför därför 2 000 tkr till Grundskolenämnden och 1 000 tkr till Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden för att förstärka tillgången till särskilt stöd.

Det obligatoriska skolvalet i grundskolan leder inte till att jämlikheten ökar. Istället har vi under tiden som det har funnits kunnat följa hur det skapar problem när barn inte ges möjlighet att börja på den skola som ligger närmast. De styrande partiernas hantering av så kallad syskonförtur står i strid med gällande lagstiftning och är inte något vi står bakom. Vänsterpartiet är motståndare till obligatoriskt skolval i grundskolan och föreslår därför att detta avskaffas. I Vänsterpartiets Borås är huvudprincipen att alla barn går i den närmsta skolan och alla skolor är bra skolor med hög kvalitet.

Redan när barnen är små skapas flickors och pojkars könsroller. Därför måste man i förskolan och skolan arbeta normkritiskt och problematisera traditionella könsroller. All personal i förskolan och skolan behöver därför kontinuerligt utbildas i genuspedagogik. Förskolan och skolan ska även vara trygga platser, fria från sexuella övergrepp där ingen elev ska kränkas eller känna sig osynliggjord. För att motverka sexuella övergrepp och trakasserier vill Vänsterpartiet att alla tjejer i gymnasiet ska få pröva feministiskt självförsvar. För att göra vardagslivet enklare för en stor del av Borås Stads skolelever vill Vänsterpartiet att mensskydd ska erbjudas gratis för alla elever. Med detta vill Vänsterpartiet framförallt bidra till att bryta tabun runt mens, men vi ser också att det är en reform som skulle ha ekonomisk betydelse för unga tjejer.

På initiativ från Vänsterpartiet genomförde det rödgröna styret under den förra mandatperioden att den teoretiska undervisningen för körkort erbjuds elever på Omvårdnadsprogrammet, detta för att körkort i många fall är en förutsättning för att få en anställning. Vänsterpartiet vill gå vidare genom att teoretisk körkortsundervisning ska erbjudas alla gymnasieelever i Borås Stad.

Vänsterpartiet vill fortsätta den lyckade satsningen på feriejobb för alla gymnasieungdomar. Vi menar att alla ungdomar, oavsett hur stort eller litet kontaktnät deras föräldrar har, har rätt till arbetslivserfarenhet. Vänsterpartiet vill att Borås Stad bjuder in fackföreningarna för att informera alla ungdomar som har fått feriejobb om sina rättigheter på jobbet.

Den kommunala vuxenutbildningen är viktigt för att man som vuxen ska kunna få en andra chans eller byta yrkesspår längre fram i livet. Därför spelar vuxenutbildningen en viktig roll för att säkerställa behovet av rätt utbildad arbetskraft i framtiden. Vänsterpartiet vill ge Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att förbereda för att den kommunala vuxenutbildningen i huvudsak ska bedrivas i egen regi, detta i syfte att höja kvaliteten i verksamheten.

Vänsterpartiet föreslår Kommunfullmäktige besluta:

- att uppdra åt Förskolenämnden att utreda hur Borås Stad kan kompensera förskollärare och barnskötare för karensavdraget
- att uppdra åt Förskolenämnden att kontinuerligt fortbilda sin personal i genuspedagogik

- att uppdra åt Förskolenämnden tillsammans med Arbetslivsnämnden att se till att samhällsintroduktion erbjuds på alla familjecentraler
- att Förskolenämnden tillförs 500 tkr för den mobila öppna förskolan Tittut
- att Förskolenämnden tillförs 500 tkr för att förstärka tillgången till särskilt stöd
- att uppdra åt Grundskolenämnden att erbjuda elever möjligheten till fluorsköljning
- att Grundskolenämnden tillförs 5 000 tkr i investeringsbudgeten för en översyn och upprustning av utemiljön i stadens grundskolor
- att Grundskolenämnden tillförs 2 000 tkr för att förstärka tillgången till särskilt stöd
- att uppdra åt Grundskolenämnden att utreda konsekvenserna av det uteblivna statsbidraget fritidshemssatsningen
- att det obligatoriska skolvalet i grundskolan avskaffas
- att uppdra åt Grundskolenämnden att årligen genomföra resor till Auschwitz för elever i årskurs nio
- att Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden tillförs 1 000 tkr för att förstärka tillgången till särskilt stöd
- att alla tjejer i Borås Stads gymnasieskolor ska få pröva feministiskt självförsvar
- att gratis mensskydd ska erbjudas alla elever i Borås Stads grundskolor och gymnasieskolor
- att alla gymnasieelever ska erbjudas teoriundervisning för körkort
- att uppdra åt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att förbereda för att den kommunala vuxenutbildningen skall kunna bedrivas i huvudsak i egen regi
- att Borås Stad bjuder in fackföreningar för att informera alla ungdomar som har fått feriejobb om sina rättigheter på jobbet

Äldreomsorg

Människor lever allt längre och blir friskare, men skillnaderna i hälsa och livsvillkor mellan olika grupper är stora. Därför behövs en äldrepolitik för jämlikhet. Det handlar om allt från förebyggande insatser som alla kan ta del av till vård och omsorg till den som på grund av ålder eller sjukdom inte längre klarar sig på egen hand.

För att seniorer ska kunna planera sitt boende och kanske lämna en otillgänglig eller för stor bostad krävs att byggandet av trygghetsbostäder ökar betydligt de kommande åren. Trygghetsbostäder är vanliga hyresrätter men med god fysisk tillgänglighet och med möjlighet till social samvaro i gemensamhetsutrymmen. De allmännyttiga bostadsbolagen har ett särskilt ansvar att tillsammans med äldreomsorgen planera för nya trygghetsbostäder. Borås Stad behöver höja ambitionsnivån för antal trygghetsbostäder i kommunen, 2020 föreslår Vänsterpartiet att målvärdet ska vara 260 trygghetsbostäder. Med en åldrande befolkning ökar också behovet av ett nytt vård- och omsorgsplatser. Vänsterpartiet har tröttnat på att planeringen av Borås nya vård- och omsorgsboende dras i långbänk och föreslår att en förstudie av ett nytt boende ska prioriteras och färdigställas det första halvåret 2020.

De öppna mötesplatserna för seniorer har stor betydelse för ett hälsosamt åldrande, de ska vara inkluderande för alla. Mötesplatser ska finnas i hela kommunen, inne i staden liksom i serviceorterna. Att laga mat och äta tillsammans bidrar till gemenskap på mötesplatserna, Vänsterpartiet vill att möjligheten till matlagning på befintliga mötesplatser för seniorer utreds för att identifiera eventuella investeringsbehov. När biblioteket på Göta stängdes försvann en viktig mötesplats för seniorer, Vänsterpartiet vill därför att en ny mötesplats på stadsdelen utreds under 2020.

Digitaliseringen i samhället innebär möjligheter till ökad delaktighet och inflytande, men det finns också en risk att inte minst stora delar av den äldre befolkningen upplever ett digitalt utanförskap. På mötesplatserna för seniorer genomförs teknikcaféer för äldre som vill lära sig mer om hur de kan använda digital teknik, Vänsterpartiet vill tillföra Vård- och äldrenämnden 500 tkr för att kunna låna ut surfplattor till äldre, en jämlikhetsfråga då många äldre med liten inkomst inte har råd att ta del av tekniken annars.

För Vänsterpartiet är det självklart att de skattemedel som går till äldreomsorg ska komma just de äldre till del. Därför säger vi nej till privata, vinstdrivna företag i äldreomsorgen. Förslaget om att utreda ramavtal för vård- och omsorgsboenden ska avslås. Under året ska Vård- och äldrenämnden förbereda för att återta de två boenden, Kvibergsgatan och Kapplandsgatan, som idag drivs på entreprenad, i kommunal regi. Ersättning till privata hemtjänstföretag inom LOV, Lagen om valfrihet, ska inte höjas. Vänsterpartiet vill att LOV fortsättningsvis inte tillämpas i Borås.

Personalen är äldreomsorgens viktigaste tillgång. För att alla äldre ska få sina behov tillgodosedda behöver vi anställa fler inom vård och omsorg och jobbet behöver bli mer attraktivt. Vänsterpartiet vill att samtliga undersköterskor som är över 60 år får arbeta sex timmars arbetsdag med bibehållen lön i äldreomsorgen. Detta ska ses som ett första steg som i framtiden ska kunna omfatta fler anställda i Borås Stad. Eftersom arbetet som undersköterska både kan vara fysiskt tungt och för att arbetstiden är förlagd till både kvällar och helger menar vi att det behövs mer tid för återhämtning mellan arbetspassen. Utvilade medarbetare mår bättre och sjuktalen kan minska. Idag betalar många undersköterskor sin egen arbetstidsförkortning genom att arbeta deltid och andra lämnar yrket helt. Vi vill att erfarna

undersköterskor ska finnas kvar i Borås Stad, genom att erbjuda goda arbetsvillkor gör vi det möjligt.

Våld i nära relationer förekommer också bland äldre, men det är tabubelagt och många, framför allt kvinnor, befinner sig på grund av låg pension i ett ekonomiskt beroende till den de lever ihop med. Medarbetare i äldreomsorgens olika delar ska ges utbildning om våld i nära relationer och ska ha kunskap om var utsatta äldre kan få hjälp.

Vänsterpartiet föreslår Kommunfullmäktige besluta:

- att sex timmars arbetsdag med bibehållen lön införs för undersköterskor över 60 år som är anställda i Vård- och äldreförvaltningen från halvårsskiftet, för detta ändamål avsätts 5 000 tkr
- att målvärdet "Antal lägenheter som är trygghetsbostäder" 2020 höjs till 260
- att förstudien om ett nytt vård- och omsorgsboende prioriteras och färdigställs under första halvåret 2020
- att avslå förslaget om att Vård- och äldrenämnden ska utreda möjligheten att införa ramavtal för vård- och omsorgsboenden
- att uppdra åt Vård- och äldrenämnden att förbereda ett återtagande till kommunal regi av de två vård- och omsorgsboenden, Kvibergsgatan och Kapplandsgatan, som idag bedrivs i privat regi
- att Borås Stad fortsättningsvis inte tillämpar LOV, lagen om valfrihet
- att uppdra åt Vård- och äldrenämnden att låna ut surfplattor till äldre, för detta ändamål avsätts 500 tkr
- att uppdra åt Vård- och äldrenämnden utreder möjligheten till matlagning på befintliga mötesplatser för seniorer för att identifiera eventuella investeringsbehov
- att medarbetare inom Vård- och äldreförvaltningen ges utbildning om våld i nära relationer

Socialtjänst

En generell välfärd och full sysselsättning är viktiga redskap för att motverka ekonomiska och sociala klyftor. Ibland behövs särskilda insatser när du hamnar i en utsatt position, det är en fråga om solidaritet att den som behöver hjälp också ska få en ny chans. Socialt arbete i Borås ska vara stödjande, förebyggande och uppsökande.

Barnfattigdom är en realitet för alltför många barn. Den viktigaste åtgärden för att barn ska slippa växa upp under knappa förhållanden är en aktiv arbetsmarknadspolitik, men för de barnfamiljer som får försörjningsstöd ska barnens villkor och möjlighet till exempelvis fritidsaktiviteter särskilt beaktas. Utöver vikten av att bekämpa arbetslösheten är det också grundläggande för ett jämlikt samhälle att säkerställa rätten till försörjningsstöd för den som inte har någon annan inkomst.

Vi vill att Borås arbetar aktivt med konceptet bostad först, att lösa boendesituationen först för att därefter komma till rätta med andra sociala problem. Det har visat sig framgångsrikt i andra delar av landet. Tillgång till boendestöd ska finnas. I vårt budgetförslag föreslår Vänsterpartiet att Individ- och familjeomsorgsnämnden tillförs 1 000 tkr för arbetet med den nya boendeprocessen, en väg in. I samband med att Kommunfullmäktige fattade beslut om denna nya boendeprocess välkomnade Vänsterpartiet förändringen, men uttryckte samtidigt farhågor för att uppdelningen där Individ- och familjeomsorgsnämnden fattar beslut och genomför insatsen medan Arbetslivsnämnden står för bostadsanskaffningen riskerar att på sikt skapa problem. Vänsterpartiet kommer att bevaka denna fråga och förutsätter att frågan belyses i den utvärdering som tidigare har aviserats.

I Kommunstyrelsens förslag till budget tillförs Individ- och familjeomsorgsnämnden ytterligare resurser för det nyöppnade stödboendet som riktar sig till unga. Detta är en verksamhet som Vänsterpartiet har tagit initiativ till och vi välkomnar därför att resurser avsätts i budgeten till detta ändamål.

Kunskapen om kvinnors utsatthet för sexualiserat våld liksom om prostitution och trafficking behöver öka, inte minst när det gäller kvinnor i missbruk. I samband med budgetdebatten 2019 biföll Kommunfullmäktige Vänsterpartiets förslag om att utreda förutsättningarna för att inrätta en stödverksamhet för kvinnor i prostitution. Vi välkomnar därför att Arbetslivsnämnden uppdras att fortsätta arbetet mot prostitution. För att komma till rätta med utsatthet för olika former av sexualiserat våld och hedersrelaterat våld vill vi att ett brett och systematiskt kunskapshöjande arbete för alla anställda och förtroendevalda i Borås Stad genomförs. Det handlar om att varje boråsare ska veta att kunskapen finns i kommunen och att du därmed ska mötas av ett gott och icke-dömmande bemötande när du söker hjälp. Vänsterpartiet har därför genom inspel till styrets budget föreslagit att samverkansuppdraget runt hedersrelaterat våld- och förtryck förtydligas. Det är positivt att detta också tas fasta på i Kommunstyrelsens förslag till budget. För att motverka mäns våld mot kvinnor är samverkan med Kvinno- och tjejjouren samt Utväg viktigt. Det är också verksamheter som Borås Stad fortsatt ska stödja och samverka med.

Vänsterpartiet arbetar för ett samhälle där ingen har anledning att se kriminalitet som en lösning. Kriminaliteten utnyttjar och trycker ned människor särskilt i arbetarområden. Vi vill ge alla barn en uppväxt som ger dem möjligheter i livet, från förskolan, till skolan och det första jobbet. För den som på allvar vill minska våld och kriminalitet är grunden att bygga ett rättvist samhälle. Men det krävs också en politik som är effektiv i att hjälpa de som ligger i

riskzonen för gängkriminalitet och återföra de som begått brott till samhället. Vi vill bryta rekryteringen till organiserad brottslighet och ge möjlighet att leva ett annat liv. I Borås ska kommunens samarbete med Krami fortsätta och Vänsterpartiet välkomnar Arbetslivsnämndens arbete med *Chansen*, som syftar till att nå en bredare målgrupp än Krami exempelvis personer som har en pågående missbruksproblematik.

Många av de som befinner sig i organiserad brottslighet har försökt att lämna det kriminella livet och uppger att det här inte är ett liv de vill leva. Den dagen en person beslutar sig för att avsluta sin kriminella livsstil ska hjälpen ges på en gång. Vänsterpartiet har därför i en motion föreslagit att Borås Stad startar en kommunal avhopparverksamhet med syfte att underlätta för personer att lämna kriminella miljöer. För att skynda på denna viktiga fråga väljer vi att lyfta detta förslag också i vårt budgetförslag.

Vänsterpartiet föreslår Kommunfullmäktige besluta:

- att Individ- och familjeomsorgsnämnden tillförs 1 000 tkr för arbetet med den nya boendeprocessen
- att uppdra åt Kommunstyrelsen att utreda hur ett system med volymkompensation för Individ- och familjeomsorgsnämnden och Sociala omsorgsnämnden kan utformas
- att Borås Stad arbetar med konceptet Bostad först och ett aktivt boendestöd
- att inrätta en kommunal avhopparverksamhet med syfte att underlätta för personer att lämna kriminella miljöer

Social omsorg

Vänsterpartiets grundläggande tanke är att alla människor är jämlika, har rätt till sina liv, sin personlighet och till integritet. Arbete för tillgänglighet och delaktighet handlar i grund och botten om att respektera de mänskliga rättigheterna. Tillgänglighet handlar både om den fysiska miljön och om tillgänglighet för personer med kognitiv funktionsnedsättning. Stödet till funktionshinderföreningarna är viktigt för rätten till en meningsfull fritid, vi vill därför särskilt framhålla vikten av att sommarkolonin på Kärrgården inkluderas i Kommunstyrelsens budgetförslag för att slå vakt om möjligheten att få åka på semester för personer inom LSS.

Både Individ- och familjeomsorgsnämnden och Sociala omsorgsnämnden har under 2019 uppvisat stora underskott. Vänsterpartiets uppfattning är att dessa underskott är strukturella och beror bland annat på målgruppsförändringar och övervältring av kostnader från Försäkringskassan. När det gäller målgruppsförändringar beror de ökade kostnaderna till exempel på ett ökat vårdbehov som uppstår för att personer med LSS-insatser lever längre idag än tidigare. Vi menar därför att dessa nämnder historiskt inte har tillförts tillräckliga resurser för att klara sin verksamhet. Vänsterpartiet välkomnar därför de satsningar på dessa nämnder som görs i Kommunstyrelsens budget, men vi tillför också ytterligare 800 tkr för detta ändamål till Sociala omsorgsnämnden. När hänsyn tas till effektiviseringskravet och de nya uppdragen till nämnden innebär detta att satsningen för att minska underskottet höjs med ca 14 procent. För att undvika att de strukturella underskotten växer vill Vänsterpartiet därutöver utreda hur ett system med volymkompensation till dessa nämnder skulle kunna utformas. Detta uppdrag föreslås läggas på Kommunstyrelsen.

Personer inom LSS och socialpsykiatri arbetar ofta inom kommunens ”daglig verksamhet”. Vänsterpartiet vill att samma personalförmåner gäller för den som har daglig verksamhet i Borås Stad som för den som har en anställning och tillför nämnden för detta ändamål 200 tkr. Dagersättningen ska räknas upp varje mandatperiod.

Det behöver byggas flera nya boenden under kommande mandatperiod. Vi vill driva alla LSS-boenden i kommunal regi. Privata vinstdrivna entreprenörer slår sönder kontinuiteten i verksamheten. För många boende inom LSS är det speciellt viktigt med kontinuitet i relationerna, deras medboende och personalen blir som en del av deras familj. Livskvaliteten för de boende försämras när långvariga relationer bryts på grund av nya upphandlingar av verksamheten och vinstjakten leder till allt för låg bemanning vilket drabbar de boende.

Uppdraget till Sociala omsorgsnämnden att införa ett allaktivitetshus för personer med psykisk funktionsnedsättning i Kommunstyrelsens budget svarar upp mot det förslag som Vänsterpartiet presenterade under föregående år. Vi vill uppdraga åt nämnden att kontinuerligt diskutera mötesplatsernas öppettider tillsammans med målgruppen. Detta för att vid behov kunna hålla öppet också på kvällstid och helger då annars ensamheten kan vara stor.

Vi vill ge berörd personal, inom bland annat skolan och socialtjänsten, ökade kunskaper om olika neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och om hur de tar sig uttryck hos flickor och pojkar.

Vänsterpartiet föreslår Kommunfullmäktige besluta:

- att Sociala omsorgsnämnden tillförs 800 tkr för att minska de strukturella underskotten
- att uppdra åt Kommunstyrelsen att utreda hur ett system med volymkompensation för Individ- och familjeomsorgsnämnden och Sociala omsorgsnämnden kan utformas
- att samma personalförmåner gäller för den som har daglig verksamhet i Borås Stad, som för den som har en anställning, för detta ändamål avsätts 200 tkr till Sociala omsorgsnämnden
- att uppdra åt Sociala omsorgsnämnden att förbereda återtagandet i kommunal regi av de boenden inom LSS och socialpsykiatri som idag drivs i privat regi
- att avslå förslaget om att Kommunstyrelsen ska utreda möjligheten att införa ramavtal för vård- och omsorgsboenden samt LSS-boenden
- att uppdra åt Sociala omsorgsnämnden att föra en diskussion med mötesplatsernas målgrupper om hur öppettiderna ska förläggas
- att berörd personal inom exempelvis skola och socialtjänst ges kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och om hur de tar sig uttryck hos flickor och pojkar, kvinnor och män

Kultur och fritid

Tillgång till kultur är ingen lyx, det handlar om att tillgodose grundläggande mänskliga behov. För Vänsterpartiet är kulturen en del av välfärden och den ska finnas till för alla, inte bara för den som har en tjock plånbok. Biblioteken fyller en särskilt viktig roll när det gäller att ge alla boråsare tillgång till information. Vänsterpartiet ser därför mycket positivt på Kommunstyrelsens förslag att utöka Kulturnämndens budget för att förstärka kvaliteten inom biblioteksverksamheten. Därutöver vill Vänsterpartiet under innevarande mandatperiod införa Mer-öppet bibliotek i alla serviceorter för att öka tillgängligheten, 2020 vill vi att det införs i Fristad och i Viskafors.

För att elever på alla Borås Stads skolor ska kunna ta del av stadens rika kulturutbud vill Vänsterpartiet införa *Barnens kulturbuss*. Denna ska ge möjlighet till alla skolor, även landsbygdsskolor med skral tillgång till kollektivtrafik, att ta sig till och från kulturaktiviteter. Den kommunala kulturskolan är av stor betydelse för alla barns möjlighet att utöva olika former av kultur. Genom filialverksamhet ute på olika stadsdelar och två inledande avgiftsfria år når verksamheten många barn, under mandatperioden vill vi ta steg mot att kulturskolan blir helt avgiftsfri och hur ett sådant införande kan gå till ska Kulturnämnden utreda.

Rätten till en bra fritid ska inte bero på hur mycket pengar du har eller var i kommunen du bor, att alla har tillgång till meningsfull fritid är en folkhälsofråga. För Vänsterpartiet är det självklart att jämlikhet, jämställdhet och tillgänglighet är ledord för kommunens fritidssatsningar. Norrbyhuset och Hässlehus är två goda exempel på samverkan mellan kultur- och fritidsverksamhet samt öppna mötesplatser. Borås behöver fler sådana mötesplatser som spänner över generations- och verksamhetsgränser. Därför vill Vänsterpartiet utreda hur en liknande samlokalisering kan genomföras på Sjöbo.

Tillgången till naturupplevelser genom utbyggnad av olika typer av spår och leder ska fortsätta, både på våra olika stadsdelar och i serviceorterna, men självklart med hänsyn till viktiga naturvärden. Lekplatser ska finnas i alla områden, det ska finnas lekredskap som är anpassade till barn oavsett funktionsnedsättning. När kommunen bygger aktivitetsplatser ska det finnas ett tydligt genusperspektiv så att de lockar både tjejer och killar, och gärna uppmuntra till aktiviteter för olika åldrar.

Föreningslivet har stor betydelse för samhället och är på många sätt en praktisk skola i hur demokrati fungerar. Nio av tio barn är någon gång under sin uppväxt med i en idrottsförening. Mot denna bakgrund är det viktigt att föreningslivet präglas av allas lika värde och rättigheter att delta. Kommunen ska erbjuda föreningslivet stöd i sitt jämställdhetsarbete och kommunala bidrag ska uppmuntra att flickor och pojkar får ta lika stort utrymme i verksamheten. Fritids- och folkhälsonämnden får i uppdrag att utreda införandet av ett jämställdhetsindex för kommunens fritidsutbud, vilket kan omfatta såväl öppen ungdomsverksamhet som anläggningar och föreningsliv.

Borås är en breddidrottskommun och vi vill fortsätta bygga ut idrottsanläggningar i olika delar av kommunen. Vi ser fram emot att visionen om Bodavallen som ett allaktivitetsområde på Hässleholmen med åretruntaktiviteter som skridskoåkning, bad, hinderbanor och ett nytt allaktivitetshus samt en fullstor idrottshall ska förverkligas. Möjligheten att anlägga en bassäng på området ska undersökas, då en sådan skulle kunna bidra till att öka simkunnigheten i området. Alla, oavsett könsidentitet eller -uttryck, ska känna sig bekväma med att gå på toaletten, byta om och duscha på våra skolor, samt på våra bad- och

idrottsanläggningar. Det är en fråga om tillgänglighet och folkhälsa. I Kommunstyrelsen har Vänsterpartiet i ett initiativärende fått gehör för att en inventering av omklädningsrum och toaletter i skolor och idrottsanläggningar. Vi ger Lokalförsörjningsnämnden i uppdrag att utifrån denna inventering ta fram en åtgärdsplan för att säkerställa att det ska finnas könsneutrala toaletter och möjlighet till enskilt ombyte och dusch för den som så önskar.

Vänsterpartiet föreslår Kommunfullmäktige besluta:

- att uppdra åt Kulturnämnden att införa Mer-öppet bibliotek i Fristad och i Viskafors, för detta ändamål tillförs investeringsbudgeten 600 tkr
- att uppdra åt Kulturnämnden att inrätta Barnens kulturbuss, för detta ändamål avsätts 500 tkr
- att uppdra åt Kulturnämnden att utreda hur ett införande av avgiftsfri kulturskola kan förverkligas i Borås
- att uppdra åt Fritids- och folkhälsonämnden att utreda samlokalisering av bibliotek, öppen ungdomsverksamhet och mötesplats på Sjöbo
- att uppdra åt Fritids- och folkhälsonämnden att utreda möjligheten att anlägga en utomhusbassäng på Bodavallen
- att uppdra åt Fritids- och folkhälsonämnden att utreda hur ett jämställdhetsindex för fritidsaktiviteter i Borås kan utformas
- att uppdra åt Lokalförsörjningsnämnden att ta fram en åtgärdsplan för att säkerställa att det ska finnas könsneutrala toaletter och möjlighet till enskilt ombyte och dusch för den som så önskar

Klimatomställning och ekologisk hållbarhet

Det finns en stark rörelse och folklig opinion för att ta klimatförändringarna på allvar och påbörja en omställning mot ett mer långsiktigt hållbart samhälle. Vi vet att det krävs stora insatser för att komma till rätta med klimathotet, därför är det viktigt med strukturella förändringar och Borås ska vara en del av den nödvändiga förändringen. Agenda 2030, de globala hållbarhetsmålen, ska genomsyra all kommunal verksamhet. Det ska finnas ett kretsloppstänkande i alla kommunala beslut. Vänsterpartiet har som målsättning att Borås så fort som möjligt måste bli en klimatneutral kommun, att utsläppen av växthusgaser ska balanseras av den skog som växer här. Därför har Vänsterpartiet välkomnat Kommunstyrelsens arbete med att ta fram en koldioxidbudget.

Klimat- och miljöperspektiv behöver finnas närvarande när nya bostadsområden och stadsdelar planeras. Inför arbetet med den nya stadsdelen på Gässlösa har Vänsterpartiet föreslagit att Gässlösa ska bli en fossilfri stadsdel. Detta ställer bland annat krav på val av byggnadsmaterial, att stadsdelen planeras så att resor framförallt genomförs med cykel eller kollektivtrafik och att uppvärmningen sker med fossilfri fjärrvärme.

Vänsterpartiet vill se en omställning till sol- och vindkraft och att transporter, bostäder, livsmedelsproduktion och industri ställs om till mer klimatsmarta alternativ. Solceller ska installeras på fler offentliga byggnader inom kommunen. I samband med budgetdebatten 2019 biföll Kommunfullmäktige Vänsterpartiets förslag om att uppdra åt Lokalförvaltningsnämnden att utreda vilka fastigheter i kommunens befintliga bestånd som lämpar sig för att installera solceller på. I år går vi därför ett steg längre och föreslår att Lokalförvaltningsnämnden ges i uppdrag att ta fram en strategisk plan, innehållandes en tidsplanering, som möjliggör arbetet med att sätta solceller på lämpliga byggnader i det befintliga beståndet. Därutöver tillför Vänsterpartiet 2 000 tkr i investeringsanslag till Lokalförvaltningsnämnden för att öka produktionen av solenergi.

För att minska mängden använd energi krävs att vi arbetar aktivt med att kommunens verksamheter görs mer energieffektiva och att bostadsbeståndet görs mindre energikrävande vid nyproduktion och renovering. Utsläppen från livsmedelskonsumtionen ska minskas genom minskad köttkonsumtion och ökade satsningar på hållbar växtbaserad mat. Mängden kött och växthusodlad mat bör successivt bytas ut mot klimatsmartare, närodlade matvaror i de kommunala köken. För att minska matens klimatpåverkan föreslår Vänsterpartiet att Borås Stad ska ansluta sig till deklarationen *Good Food Cities*. Denna innebär att maten i stadens verksamheter ska vara klimatsmart senast år 2030. Detta innebär i korthet att matsvinnet behöver minska och maten i högre utsträckning vara växtbaserad än animalisk. Därutöver vill Vänsterpartiet höja ambitionen för andelen ekologiska livsmedel till 55 procent, i Kommunfullmäktiges indikator.

Betydelsen av gröna ytor runt om i kommunen är stor, både av miljömässiga och sociala skäl. Att använda fler nyttoväxter i offentliga miljöer ger möjligheter även till den som inte har en egen trädgård att ta del av exempelvis frukt och bär, det är ett komplement till stadsodlingar som ska finnas i bostadsområdena. Därför vill Vänsterpartiet att fler ätbara växter planteras i parker och offentliga miljöer. Vänsterpartiet föreslår också att Tekniska nämnden uppdras att ta fram en plan för i vilka områden stadsodlingar kan anläggas. För att värna den biologiska mångfalden vill Vänsterpartiet att vissa grönytor får växa fritt som ängsmark, där artrikedomen är betydligt större än på kortklippta gräsmattor både när det gäller växter och insekter.

Vänsterpartiet föreslår Kommunfullmäktige besluta:

- att i Kommunfullmäktiges indikatorer höja målvärdet för 2020 för ”Andel ekologiska livsmedel, %” till 55
- att Borås Stad ansluter sig till deklARATIONEN Good Food Cities för att minska klimatpåverkan från maten i stadens verksamheter
- att den nya stadsdelen Gässlösa planeras och byggs som en fossilfri stadsdel
- att uppdra åt Lokalförsörjningsnämnden att ta fram en strategisk plan, innehållandes en tidsplanering, för att öka mängden energi som produceras av solceller i det befintliga beståndet
- att Lokalförsörjningsnämnden tillförs 2 000 tkr i investeringsbudgeten för att öka produktionen av solenergi
- att uppdra åt Tekniska nämnden att plantera fler ätbara växter i parker och offentliga miljöer
- att uppdra åt Tekniska nämnden att ta fram en plan för i vilka områden stadsodlingar kan anläggas

Trafik

Trafiken har stor klimatpåverkan. Vänsterpartiet arbetar för att prioritera kollektivtrafik, cyklister och gående framför biltrafik i kommunen. En väl utbyggd kollektivtrafik är en förutsättning för att alla ska ha möjlighet att ta del av samhällets utbud och service på alla plan. Vi vill ha lägre taxor för kollektivtrafiken för att den, jämte cykeln, ska vara det självklara alternativet för boråsare på resande fot.

I samband med budgeten föreslår Vänsterpartiet att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att genomföra en ny utredning om framtidens kollektivtrafik genom stadens centrala delar. Denna utredning bör ledas av en politisk referensgrupp. Det är vidare Vänsterpartiets åsikt att investeringar i infrastruktur som påverkas av linjedragningen bör avvaktas med fram till dess att en ny utredning har levererat sina slutsatser och Kommunfullmäktige har fattat beslut om denna strategiskt viktiga fråga.

Vänsterpartiet har tidigare uttryckt uppfattningen vi att Allégatan bör prioriteras som en bussgata, vilket leder till en snabbare kollektivtrafik för de mest trafikerade linjerna till gagn för både resenärer och miljö. Dessutom ökar det tillgängligheten för äldre och personer med funktionsnedsättning att ta sig till centrum. Även Lilla Brogatan bör trafikeras av någon busslinje för att bibehålla god tillgänglighet.

Vänsterpartiet välkomnar de höjda ambitionerna för investeringar i cykelbanor som föreslås i styrets förslag till investeringsbudget. Vi vill därutöver understryka vår uppfattning att det i arbetet med nya cykelvägar ska prioriteras sådana som går till skolor och fritidsgårdar. Detta gäller särskilt möjligheten till cykelbana till Gula skolan i Fristad längs Asklandavägen och från Storgatan till Tummarpskolan och Dalsjöskolan

I Borås reser idag ålderspensionärer gratis med buss under vissa tider och detsamma gäller färdtjänstresenärer de dagar deras hälsa så tillåter. Den totala kostnaden för deras färdtjänstresor per månad är aldrig större än för ett månadskort i kollektivtrafiken. Dessa goda villkor ska bibehållas och färdtjänsten bör köras i egen regi av chaufförer med kunskap om målgruppens behov.

Vänsterpartiet föreslår Kommunfullmäktige besluta:

- att uppdra åt Kommunstyrelsen att genomföra en ny, politiskt ledd, utredning om framtidens kollektivtrafik genom stadens centrala delar
- att uppdra åt Tekniska nämnden att i arbetet med nya cykelvägar prioritera sådana till skolor och fritidsgårdar
- att uppdra åt Tekniska nämnden att utreda hur färdtjänsten kan köras i egen regi

Bostäder och samhällsbyggnad

För Vänsterpartiet ska en god bostad vara en social rättighet, inte en marknadsvara och beroende av hur mycket pengar du har i plånboken. När nya bostäder planeras ska de bidra till en jämlik och socialt hållbar stad. Det råder betydande bostadsbrist i kommunen. Idag är det många som inte kan flytta hemifrån eller skaffa större lägenhet när familjen växer. Personer som vill flytta till Borås för att arbeta kan ha svårt att hitta en bostad. Äldre personer som vill sälja sitt hus har svårt att hitta lägenhet med rimlig hyra. Detsamma gäller för särskilt utsatta grupper i samhället.

För att komma till rätta med bostadsbristen krävs att produktionen ökar och att vi bygger hyresrätter som folk har råd att bo i. Det är också viktigt att processen från planarbete till bygglov förbättras och effektiviseras för att korta ledtider samt öka produktionen av bostäder. Vi vill se att det nationella investeringsstödet nyttjas och kopplas till hyresnivån. Inför valet presenterade Vänsterpartiet en ny nationell modell för hyressättningen i allmännyttans nyproducerade bostäder. Förslaget är inspirerat av det framgångsrika arbetet i Örebro kommun med att hålla nere hyrorna i nyproduktionen. I korthet går det ut på att hyrorna baseras på låneräntan istället för på kalkylräntan, som hyrorna normalt sätts utifrån. Dessa hyror gäller sedan under tio år för att sedan omförhandlas och innebär att hyran för en nyproducerad lägenhet blir 30 procent lägre.

Vänsterpartiet vill även att kommunen aktivt medverkar till förmånligare markpriser för mark som bebyggs med hyresrätter. Detta kan exempelvis ske via differentierade markpriser för hyres- respektive bostadsrätter. Detaljplaner med hyresrätter som upplåtelseform ska ges högsta prioritet. Det behövs bostäder med rimliga hyror, vid markanvisning ska hyresnivån vara en avgörande faktor för vem som får bygga. De kommunala bostadsbolagen ska ges förutsättningar för att kunna tillhandahålla bra bostäder, att ta ansvar för nyproduktion av hyresrätter, samt att även fortsättningsvis ha ett socialt perspektiv och ansvar för allmännyttans bostadsbestånd.

Bostadspolitiken är även ett viktigt instrument i integrationsarbetet. Vi vill motverka segregation genom att arbeta för att alla nyplanerade bostadsområden ska innehålla blandade upplåtelseformer, småhus, bostadsrätter och hyresrätter. I riktlinjerna för bostadsbyggandet ska integration och social hållbarhet ha en framträdande roll. Allmännyttan ska tillhandahålla lägenheter till särskilt utsatta grupper, det kan exempelvis handla om våldsutsatta kvinnor.

Vänsterpartiet vill öppna upp för möjligheten för Servicekontoret att göra mark- och entreprenadarbeten för andra beställare än Borås Stad. Inom Servicekontoret finns mycket kompetens och erfarenhet som bör komma fler till del. Med anledning av detta kvarstår det föreslagna avkastningskravet på Servicekontoret som finns i Kommunstyrelsens budgetförslag.

Vänsterpartiet föreslår Kommunfullmäktige besluta:

- att följande läggs till i ägardirektiven för de fem allmännyttiga bostadsbolagen:
”Hyressättningen i nyproduktionen ska baseras på låneräntan istället för på kalkylräntan”

- att följande läggs till i ägardirektiven för de fem allmännyttiga bostadsbolagen:
”Använda de statliga investeringsstöden för att hålla hyreskostnaderna nere vid produktion av nya bostäder”
- att uppdra åt Samhällsbyggnadsnämnden att vid markanvisning låta den planerade hyresnivån vara en avgörande faktor för vem som får bygga
- att uppdra åt Samhällsbyggnadsnämnden att prioritera detaljplaneärenden som innebär att fler hyresrätter kan byggas.
- att vid försäljning av mark för nyproduktion av bostäder ska priset på mark avsedd för att bygga hyresrätter vara lägre än priset på mark avsedd för att bygga bostadsrätter, detsamma bör gälla för tomträttsavgifter
- att uppdra åt Samhällsbyggnadsnämnden att vid framtagande av nya detaljplaner eftersträva en blandad bebyggelse med olika upplåtelseformer för att motverka bostadssegregationen.
- att det ska öppnas möjlighet för Servicenämnden att genomföra mark- och entreprenadarbeten för andra beställare än Borås Stad

Egen organisation

Vänsterpartiet menar att det är önskvärt att den kommunala organisationen speglar kommunens mångfald. Vi ser ett värde i att kommunens medarbetare har olika bakgrund, kön och ålder. Vi vet att minst en fjärdedel av boråsarna har sina rötter i ett annat land än Sverige. Det är rimligt att denna mångfald syns i den kommunala organisationen, det är dessutom en fråga om kompetens. Att det finns anställda som talar flera språk, men också som kan ha egen erfarenhet av att vara på flykt och av att vara nyanländ, det gör sannolikt exempelvis våra skolor, förskolor och vår socialtjänst bättre och mer empatiska. Tyvärr finns det studier som visar att strukturell rasism och diskriminering av kvinnor förekommer vid anställning. Det gäller särskilt kvalificerade eller högre avlönade jobb. I Borås Stad ska ingen sorteras bort från en anställningsintervju på grund av sitt ursprung eller kön. Vänsterpartiet vill därför att försök med oidentifierade ansökningshandlingar görs för att säkerställa att det är kompetens som avgör vem som kallas på anställningsintervju. Försöket ska genomföras på en förvaltning.

Det behövs ett feministiskt perspektiv på alla politikområden. Fortfarande är män som grupp överordnade kvinnor som grupp och redan som barn uppfostras flickor och pojkar att ta olika mycket plats i samhället. Jämställdhetsperspektivet ska synliggöras under varje nämnd i Borås Stads budget. För Vänsterpartiet handlar feministisk politik både om ekonomisk jämlikhet mellan kvinnor och män och om rätten att bestämma över sin kropp. Kvinnor tjänar idag mindre än män i Sverige. Dels handlar det om att kvinnor och män som har samma yrke värdesätts olika, men framför allt handlar det om att kvinnodominerade yrkesgrupper värdesätts lägre än mansdominerade. Vänsterpartiet vill ha lika lön för likvärdigt arbete och arbetet för jämställda löner och arbetsvillkor ska prioriteras av Borås Stad. Det ska råda nolltolerans mot sexuella trakasserier och ofredanden på våra arbetsplatser, chefer och arbetsledare ska ges fortbildning på området.

Inom manligt dominerade yrken har tillgång till skyddskläder funnits länge, i kvinnodominerade omsorgsyren har det inte varit lika självklart. Införandet av rätt till arbetskläder genomfördes när Vänsterpartiet var en del av Borås Stads styre och det var betydelsefullt för såväl jämställdhet som arbetsmiljö. Alla som behöver arbetskläder för att kunna utföra sitt jobb ska även fortsättningsvis ha rätt till det, vi vill dessutom att arbetskor ska erbjudas för de yrkesgrupper som idag har arbetskläder, ett sådant införande ska utredas 2020 på förslag av Vänsterpartiet.

En stor organisation som Borås Stad kommer alltid ha visst behov av timanställda, men Vänsterpartiet vill att behovet ska minimeras. Det kan exempelvis göras genom överanställningar inom barn- och äldreomsorg. Vänsterpartiet vill att målet för arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten 2020 sätts till 400.

1 januari 2020 blir FN:s barnkonvention svensk lag. Det är ett viktigt beslut som ska skapa grund för ett mer barnrättsbaserat synsätt i offentlig verksamhet. Borås Stad behöver säkerställa att den nya lagen får genomslag även i vår kommun, det barnrättsliga perspektivet behöver synliggöras i beslutsunderlag och såväl tjänstepersoner som förtroendevalda behöver få kunskap om den nya lagen.

Vänsterpartiet föreslår Kommunfullmäktige besluta:

- att det ska råda nolltolerans för sexuella trakasserier och ofredanden på kommunala arbetsplatser, chefer och arbetsledare ska ges fortbildning på området
- att jämställdhetsperspektivet ska synliggöras under varje nämnd i Borås Stads budget
- att försök med aidentifierade ansökningshandlingar görs på en förvaltning
- att Borås Stad säkerställer att barns rättigheter synliggörs i beslutsunderlag
- att i Kommunfullmäktiges indikatorer ”Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten” sätta målvärdet 400

Sammanfattning av Vänsterpartiets yrkanden under respektive målområde

Övergripande

- att fastställa nämndernas kommunbidrag till vad som framgår av tabell 1

Kommunstyrelsen (Stadsledning):

- att uppdra åt Kommunstyrelsen att utreda effekterna av effektiviseringskravet på en procent och väga in denna analys i budgetarbetet inför 2020
- att Borås Stad fortsättningsvis inte tillämpar LOV, lagen om valfrihet
- att avslå förslaget om att Kommunstyrelsen ska utreda möjligheten att införa ramavtal för vård- och omsorgsboenden samt LSS-boenden
- att uppdra åt Kommunstyrelsen att utreda hur ett system med volymkompensation för Individ- och familjeomsorgsnämnden och Sociala omsorgsnämnden kan utformas
- att Borås Stad ansluter sig till deklARATIONEN Good Food Cities för att minska klimatpåverkan från maten i stadens verksamheter
- att i Kommunfullmäktiges indikatorer höja målvärdet för 2020 för ”Andel ekologiska livsmedel, %” till 55
- att uppdra åt Kommunstyrelse att genomföra en ny, politiskt ledd, utredning om framtidens kollektivtrafik genom stadens centrala delar
- att försök med aidentifierade ansökningshandlingar görs på en förvaltning
- att följande läggs till i ägardirektiven för de fem allmännyttiga bostadsbolagen: ”Hyressättningen i nyproduktionen ska baseras på låneräntan istället för på kalkylräntan”
- att följande läggs till i ägardirektiven för de fem allmännyttiga bostadsbolagen: ”Använda de statliga investeringsstöden för att hålla hyreskostnaderna nere vid produktion av nya bostäder”
- att det ska råda nolltolerans för sexuella trakasserier och ofredanden på kommunala arbetsplatser, chefer och arbetsledare ska ges fortbildning på området
- att jämställdhetsperspektivet ska synliggöras under varje nämnd i Borås Stads budget
- att Borås Stad säkerställer att barns rättigheter synliggörs i beslutsunderlag
- att i Kommunfullmäktiges indikatorer ”Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten” sätta målvärdet 400

Lokalförsörjningsnämnden:

- att uppdra åt Lokalförsörjningsnämnden att ta fram en åtgärdsplan för att säkerställa att det ska finnas könsneutrala toaletter och möjlighet till enskilt ombyte och dusch för den som så önskar
- att uppdra åt Lokalförsörjningsnämnden att ta fram en strategisk plan, innehållandes en tidsplanering, för att öka mängden energi som produceras av solceller i det befintliga beståndet
- att Lokalförsörjningsnämnden tillförs 2 000 tkr i investeringsbudgeten för att öka produktionen av solenergi

Servicenämnden:

- att det ska öppnas möjlighet för Servicenämnden att genomföra mark- och entreprenadarbeten för andra beställare än Borås Stad

Tekniska nämnden:

- att uppdra åt Tekniska nämnden att plantera fler ätbara växter i parker och offentliga miljöer
- att uppdra åt Tekniska nämnden att ta fram en plan för i vilka områden stadsodlingar kan anläggas
- att uppdra åt Tekniska nämnden att i arbetet med nya cykelvägar prioritera sådana till skolor och fritidsgårdar
- att uppdra åt Tekniska nämnden att utreda hur färdtjänsten kan köras i egen regi

Fritids- och folkhälsonämnden:

- att uppdra åt Fritids- och folkhälsonämnden att utreda samlokalisering av bibliotek, öppen ungdomsverksamhet och mötesplats på Sjöbo
- att uppdra åt Fritids- och folkhälsonämnden att utreda möjligheten att anlägga en utomhusbassäng på Bodavallen
- att uppdra åt Fritids- och folkhälsonämnden att utreda hur ett jämställdhetsindex för fritidsaktiviteter i Borås kan utformas

Samhällsbyggnadsnämnden:

- att den nya stadsdelen Gässlösa planeras och byggs som en fossilfri stadsdel
- att uppdra åt Samhällsbyggnadsnämnden att vid markanvisning låta den planerade hyresnivån vara en avgörande faktor för vem som får bygga
- att uppdra åt Samhällsbyggnadsnämnden att prioritera detaljplaneärenden som innebär att fler hyresrätter kan byggas.
- att vid försäljning av mark för nyproduktion av bostäder ska priset på mark avsedd för att bygga hyresrätter vara lägre än priset på mark avsedd för att bygga bostadsrätter, detsamma bör gälla för tomträttsavgifter
- att uppdra åt Samhällsbyggnadsnämnden att vid framtagande av nya detaljplaner eftersträva en blandad bebyggelse med olika upplåtelseformer för att motverka bostadssegregationen.

Kulturnämnden:

- att uppdra åt Kulturnämnden att införa Mer-öppet bibliotek i Fristad och i Viskafors, för detta ändamål tillförs investeringsbudgeten 600 tkr
- att uppdra åt Kulturnämnden att inrätta Barnens kulturbuss, för detta ändamål avsätts 500 tkr
- att uppdra åt Kulturnämnden att utreda hur ett införande av avgiftsfri kulturskola kan förverkligas i Borås

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden:

- att Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden tillförs 1 000 tkr för att förstärka tillgången till särskilt stöd
- att alla tjejer i Borås Stads gymnasieskolor ska få pröva feministiskt självförsvar
- att gratis mensskydd ska erbjudas alla elever i Borås Stads grundskolor och gymnasieskolor
- att alla gymnasieelever ska erbjudas teoriundervisning för körkort
- att uppdra åt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att förbereda för att den kommunala vuxenutbildningen skall kunna bedrivas i huvudsak i egen regi
- att berörd personal inom exempelvis skola och socialtjänst ges kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och om hur de tar sig uttryck hos flickor och pojkar, kvinnor och män

Sociala omsorgsnämnden:

- att Sociala omsorgsnämnden tillförs 800 tkr för att minska de strukturella underskotten
- att samma personalförmåner gäller för den som har daglig verksamhet i Borås Stad, som för den som har en anställning, för detta ändamål avsätts 200 tkr till Sociala omsorgsnämnden
- att samma personalförmåner gäller för den som har daglig verksamhet i Borås Stad, som för den som har en anställning, för detta ändamål avsätts 200 tkr till Sociala omsorgsnämnden
- att Sociala omsorgsnämnden förbereder återtagandet i kommunal regi av de boenden inom LSS och socialpsykiatri som idag drivs i privat regi
- att uppdra åt Sociala omsorgsnämnden att föra en diskussion med mötesplatsernas målgrupper om hur öppettiderna ska förläggas
- att berörd personal inom exempelvis skola och socialtjänst ges kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och om hur de tar sig uttryck hos flickor och pojkar, kvinnor och män

Arbetslivsnämnden:

- att Förskolenämnden tillsammans med Arbetslivsnämnden ges i uppdrag att se till att samhällsintroduktion erbjuds på alla familjecentraler
- att Borås Stad bjuder in fackföreningar för att informera alla ungdomar som har fått feriejobb om sina rättigheter på jobbet

Förskolenämnden:

- att uppdra åt Förskolenämnden att utreda hur Borås Stad kan kompensera förskollärare och barnskötare för karensavdraget
- att uppdra åt Förskolenämnden att kontinuerligt fortbilda sin personal i genuspedagogik
- att uppdra åt Förskolenämnden tillsammans med Arbetslivsnämnden att se till att samhällsintroduktion erbjuds på alla familjecentraler
- att Förskolenämnden tillförs 500 tkr för den mobila öppna förskolan Tittut
- att Förskolenämnden tillförs 500 tkr för att förstärka tillgången till särskilt stöd

Grundskolenämnden:

- att uppdra åt Grundskolenämnden att erbjuda elever möjligheten till fluorsköljning
- att Grundskolenämnden tillförs 5 000 tkr i investeringsbudgeten för en översyn och upprustning av utemiljön i stadens grundskolor
- att Grundskolenämnden tillförs 2 000 tkr för att förstärka tillgången till särskilt stöd
- att uppdra åt Grundskolenämnden att utreda konsekvenserna av det uteblivna statsbidraget fritidshemssatsningen
- att det obligatoriska skolvalet i grundskolan avskaffas
- att uppdra åt Grundskolenämnden att årligen genomföra resor till Auschwitz för elever i årskurs nio
- att gratis mensskydd ska erbjudas alla elever i Borås Stads grundskolor och gymnasieskolor
- att berörd personal inom exempelvis skola och socialtjänst ges kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och om hur de tar sig uttryck hos flickor och pojkar, kvinnor och män

Individ- och familjeomsorgsnämnden:

- att Individ- och familjeomsorgsnämnden tillförs 1 000 tkr för arbetet med den nya boendeprocessen
- att Borås Stad arbetar med konceptet Bostad först och ett aktivt boendestöd
- att inrätta en kommunal avhopparverksamhet med syfte att underlätta för personer att lämna kriminella miljöer
- att berörd personal inom exempelvis skola och socialtjänst ges kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och om hur de tar sig uttryck hos flickor och pojkar, kvinnor och män

Vård- och äldreomsorgsnämnden:

- att sex timmars arbetsdag med bibehållen lön införs för undersköterskor över 60 år som är anställda i Vård- och äldreförvaltningen från halvårsskiftet, för detta ändamål avsätts 5 000 tkr
- att målvärdet "Antal lägenheter som är trygghetsbostäder" 2020 höjs till 260
- att förstudien om ett nytt vård- och omsorgsboende prioriteras och färdigställs under första halvåret 2020
- att avslå förslaget om att Vård- och äldreomsorgsnämnden ska utreda möjligheten att införa ramavtal för vård- och omsorgsboenden
- att uppdra åt Vård- och äldreomsorgsnämnden att förbereda ett återtagande till kommunal regi av de två vård- och omsorgsboenden, Kvibergsgatan och Kapplandsgatan, som idag bedrivs i privat regi
- att uppdra åt Vård- och äldreomsorgsnämnden att låna ut surfplattor till äldre, för detta ändamål avsätts 500 tkr
- att uppdra åt Vård- och äldreomsorgsnämnden utreder möjligheten till matlagning på befintliga mötesplatser för seniorer för att identifiera eventuella investeringsbehov
- att medarbetare inom Vård- och äldreförvaltningen ges utbildning om våld i nära relationer

